

ORJUNA

NACIONALISTIČNI ORGAN

NAROČNINA: za Jugoslavijo: za tri mesece 12.— Din,
za celo leto 48.— Din; za inozemstvo je dodati poštino.
Oglaš po ceniku. — Posamezna številka Din 1.50.

Lastnik ing. F. KRANJEC. Odgov. urednik VI. I. GALZINJA.

IZHAJA VSAKO NEDELJO.

REDAKCIJA IN ADMINISTRACIJA: Učiteljska tiskarna.
Rokopisi se ne vračajo. — Anonimni dopisi se ne sprejemajo.
POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI.

Avstrija oživiljena?

Zavel je veter od Gorice, zaječali so vetrovi iz Istre in kraška burja je iz Trsta prinesla vest, da so sesalci rimske volkulje odvzeli zaslužnem narodu zadnje — pravico v tiskani besedi tolažiti one bedne, ki ne nosijo druge krivde na sebi, kot da ljubijo mater, ki jih je rodila in da spoštujejo zemljo, ki so jo pojili z znojem in krvjo njih pradedi.

Utihi je za trenutek bratomorni boj in usta, širom zevajoča v notranji nezadovoljnosti so otrpnila. Odjeknilo je od Triglava do Kosovega polja — ves narod je dvignil glas ogorčenja in protesta.

Ni pa bilo onih, ki so postavljeni in plačani zato, da čuvajo ugled države. Pili su crnu kafu in kalkulirali o odlikovanjih, ko je planil narod na ulico in zaklical:

»Dovolj je!«

In med vsemi najglasnejši so bili oni, ki so jih črne srajce pognale iz bornih koč, v kolikor jim je prizanesla vihra svetovne vojne. Vse njih trpljenje je planilo iz duš in njih kliči so se širili po ulicah. In ker jih ljubezen do rodne grude drži priklenjene in bližini začasne meje, bil je ta protest najglasnejši in najodločnejši baš v Ljubljani. Niso jih podpirali strankarski interesi in ni jih vzpodbujala korist organizacije. Srce je govorilo in kri, bičana skozi stoletja, je dajala moč pestem.

Niso odgovarjali, kot je bilo govorno, niso ubijali, kakor je bilo umorjeno in niso požigali, kakor je bilo požganih v Primorju nešteto ognjišč prosvete. Sli so na ulico in z vzkliki dajali duška jezi in gnevu, nagomiljenim še izza Soče in z vrhov Rombona.

Tedaj pa je vsekala v živo meso naredba: demonstracije se morajo preprečiti za vsako ceno. Straža, ubogljiva, kot so ubogljivosti naučeni iz prejšnjih časov vsi Jugoslovani, je potegnila sablje in tolkla.

Ni udarjala po onih, ki zasmehujejo državo in smešijo naš narod!

Ni sekala onih, ki ubijajo na meji nekaznjeni naše obmejne stražnike.

Udarila je po onih, ki so kričali, da niti toliko zasovražena Avstrija ni bila zmožna dejanj, kot jih je zmožna država, ki si je z izdajstvom in nešteti porazi pridobila v vojni največ pozitivnih uspehov.

In polnili so se zaporji, ki niso videli toliko gostov izza dni Avstrije, ki je kaznovala ne le dejanja, temveč tudi misli. Polnili so se izključno razven ene izjeme — z ljudmi, ki so doma iz bedne Primorske, vračali so se v celice oni, ki so jim bile že znane od časov avstrijskih persekucij. In to na ukaz ljudi, na katerih je jugoslovanski edino njih službeni položaj, srce jim pa še vedno blje v taktu: »Durchhalten!«

Manifestacija, namenjena in uprizarjena zato, da nudi oficijelnim krogom podkrepitev njih korakov v svrhu zaščite najprimitivnejših pravic naroda, je bila zatrta in ubita od istih ljudi — ki jim je revolucionarna puška Petra Mrkonjića ustvarila raj svobodne domovine, a so ga spremenili v svinjak.

Ker svinje ne ljubijo ne cvetja, ne trnja.

A Italiji postajajo najvišji funkcionarji organizatorji požigov naših narodnih domov, v Jugoslaviji se pa zapira ljudi, ki so komaj pred par dnevi odnesli kožo iz območja fašistovske justice. V Trstu in Istri se rušijo hiše, v Ljubljani pa bliskajo sablje — radi ene napisne deske Riunione Adriatica.

Vse v imenu reda in javne varnosti!

Priznavamo zakone in spoštujemo vladno, ki jih čuva. Vemo pa dobro, da država ni skupina funkcionarjev od drugega činovnega razreda navzdol, temveč da je država pravni okvir za naš narod od zadnjega seljaka počenši pa do onega gospoda, ki kandidira svojega fičiričovskega sina zato, da mu »osigura budućnost.« In zato je dolžnost vlade, upravitelja, ne gospodarja iz narodne volje, da se prilagodi hotenju in čuvstvomvanju naroda. Vsaj v državi, ki ji je temelj postavil naš kralj Osvoboditelj, četaš Petar Mrkonjić, v bojih na bosanskih in hercegovskih pečinih.

Tudi on se je boril proti postavnim organom in nešteto krat se je pregrešil proti pisanim zakonom.

Ker živel in deloval je po naravnih zakonih.

In po tem zakonu — boj za obstanek — je bila upravičena ogorčenost in vse manifestacije v Ljubljani.

Tako so bile zamišljene in tako tudi zasnovane. Če so mestoma zapeljale v drugo smer, je krivda na onih, ki ljubezen proglašajo za sovraštvo, trpljenje za hudodelstvo.

Ker preveč so nam vsem še v spominu sablje, ki so nas preganjale, ko smo demonstrirali proti našim zatiralcem.

Zato zveni — sicer mogoče čudno v svobodni Jugoslaviji — glasno vprašanje:

Je li Avstrija oživiljena?

Policijska direkcija v Ljubljani.

Št. 230/1 pov.

Gospodu

VI. J. Galzinja

odgovornemu uredniku lista

»Orjuna«

v Ljubljani.

Z ozirom na uvodni članek »Nezaslišana sramota«, objavljen v listu »Orjuna« z dne 30. oktobra 1923. št. 50. sklicujoč se na določila § 19. tiskovnega zakona z dne 17. dec. 1862. drž. zak. št. 6. iz leta 1863. Vas vabim, da na istem mestu in z istimi črkami objavite v prihodnji številki »Orjuna« sledeči uradni poobrevke.

1. Ni res, da je bilo vsled manifestacije aretovanih 9 članov Orjune; res pa je, da je bilo aretovanih več demonstrantov in sicer radi neubogljivosti napram varnostnim organom, med njimi eden radi poškodbe tuje lastnine in dva, ki sta bila

osumijena, da sta hujskala demonstrante k izgredu.

2. Ni res, da je dal dr. Lukan zapreti Šlajpaha iz gole osebnosti, res pa je, da ni izdal veliki župan nikake tozadevne odredbe, nego da je bil aretovan Šlajpah od policijskih organov ker je osumičen, da je hujskal demonstrante k izgredu.

3. Ni res, da je dr. Lukan dovolil, da izide list (i. e. Jutranje Novosti) s kompromitirajočo notico, res pa je, da dr. Lukan nima vpliva na pisavo lista, niti ni kompetenten ga cenzurirati.

Policijska direkcija v Ljubljani,

dne 31. okt. 1923.

Policijski direktor:

Dr. Guštin I. r.

Vladne metode.

Da v »svobodni« Jugoslaviji niso vsi državljani enakovredni, morali smo se žal že opetovano prepričati. Dočim se lahko veleizdajalci, kakor je na primer Radić, svobodno sprehajajo in uganjajo svoje politične robinzone, preganjajo se drugi za vsako malenkost, dostikrat pa še brez vsakega povoda. Temu leži vzrok v tem, da se pri nas vse presoja ne s stališča državnih interesov, temveč po potrebah in koristih »partije«. Vsak višji funkcionar je v prvi vrsti strankar, potem dolgo nič — a nazadnje šele minister, načelnik, veliki župan, ali za kar že vleče plačo. Celo uradništvo se namešča po političnem prepričanju, ne pa po zmožnosti in potrebi. Te koruptne razmere, ki jih je v našo upravo uvedla svoj čas demokratsko-radikalna koalicija, so se pod ero samoradikalne stranke še poslabšale. V partijske interese se izrabljajo okrajni glavarji, agrarni uradi, da še celo najvišjega v državi, kralja, izrabljajo v strankarske kupčije na ta način, da mu predlagajo v odlikovanje ljudi, katere se hoče pridobiti za partijo. Najboljše je koruptne razmere v naši vladi osvetlilo znano Hribarjevo pismo ministru Zupaniću, ki smo ga svoj čas objavili v našem listu.

Vendar je doslej vlada navzlic partizanskemu razpoloženju pazila kolikor toliko na to, da pregrebo ne rani narodnega čustvovanja svojih državljanov.

Povodom zadnjih protestnih zborovanj proti italijanskemu barbarstvu pa so se v Ljubljani dogodile stvari, ki so se v vsi javnost vplivale skrajno mučno. Da je vlada upoštevala razburjenost ljudstva in zavarovala italijansko delegacijo proti nepremišljenim napadom, je v redu in tudi v polni meri odobravamo.

Nad vse neaktično, da rabimo najmilejši izraz, pa je bilo od odgovornih krogov, da so po celim mestu preganjali cele oddelke policije in orožništva. Jasno je, da poedini varnostni organi ne nosijo odgovornosti zato, da so na ulici. Ali vsi ljudje ne upoštevajo tega in tudi razsodno množico razburijo, če jo začne naenkrat pritiskati kordon policije ali orožništva. Ker v razburjenju nihče ne meri tako vestno dalekosežnosti svojih dejanj, so konflikti in kršitev zakona skoro neizogibni.

Sobotni protestni obhod Orjune ni imel namena razbijati in bi ne šel mimo italijanske delegacije, četudi bi ne bil dohod zastražen, ker je imel izrečno določene ulice. Mi dobro vemo, kake represalije bi pretrpeli naši zaslužni brati od fašistov in smo izdali fozadevna navodila. Uverjeni smo, da bi naša manifestacija končala brez večjih incidentov, da bi ljudi ne razburjala množica policije, ki je spremljala sprevod. Če bi v skrajnem slučaju postala žrtev ogorčenosti napisna tabla »Riunione Adriatica« pod Trančo, bi to bil še vedno malenkosten zločin v primeri s hudodelstvi, izvršeni v Primorju nad našo narodno svojino. Gotovo bi pa ne bila ubita ne ena šipa nedolžnim privatnim strankam, da ni policija pod Trančo skušala razbiti povorko.

Ne obsojamo v celoti postopanja policijskih organov, ker vemo, da so morali 3 dni in noči nepretrgoma vršiti naporno službo za sijajno nagrado 1.50 K na uro. Apeliramo pa na odgovorne kroge, one, ki izdajajo dekrete »za vsako ceno«, da v bodoče preprečijo take brutalnosti, kot so se dogajale zlasti v ponedeljek zvečer. Ker kri končno le ni voda in tudi rešpekt pred uradnimi organi ima svoje meje.

Dobro vemo, da niti policijski ravnatelj ni v vsem obsegu za nasilno postopanje, ker vemo, da je pokrajinska vlada za Slovenijo oddelke za notranje zadeve, poslala 27. okt. policijskemu ravnatelju dopis pod upr. št. 3757/IV. približno sledeče vsebine: »Iz zelnega letaka, ki se danes širi po mestu, sem zvedel, da se vrši danes ob 19. uri 30 min. v dvorani Mestnega doma protestni shod proti italijanskemu nasilstvu v jul. Benečiji, sklican po Orjuni in Nar. Obrani.

Ker je pričakovati velike udeležbe in vlada v mestu veliko razburjenje zaradi zadnjih dekretov v Trstu in Gorici, se je bati, da bi prišlo do izgredu.

Vsled tega naročam polic. ravnatelju, da za vsako ceno (podčrtano v originalu) vzdrži red in mir in zabrani event. izgrede proti ital. državljanom ali poškodbo njih premoženja.

V to svrhu naj se predvsem na fin. deleg. ali v bližini koncentrirajo večji oddelki polic. straže, da se zabrani predvsem vsak poiskus demonstracij pred ital. delegacijo. Če ne razpolaga policija z zadostno močjo, naj se obrne za pomoč na komando V. orožniške brigade, pri kateri je podpisana uprava ukrenila že vse korake.

Te izjemne odredbe veljajo za 27., 28., 29. in se ukinejo šele 30. zjutraj.

Poročajte tudi o Nar. Obrani, o kateri tukaj ni ničesar znanega.

V Ljubljani, 27. oktobra 1923.

Kremenšek, I. r.

Kako se je ta naredba izvajala, smo videli v soboto, še bolj drastično pa v ponedeljek. Dočim v soboto ni prišlo ravno do nobenega nasilnega nastopa, so v ponedeljek stražniki tolkli po ljudeh z golimi sabljami, pretepali manifestante in psovali množico. Da je iz tega postopanja nastala cela kopa prestopkov po § 104. s. k. z. sicer ni pravilno, ampak zato docela razumljivo. Ako tudi so se posamezniki pregrešili proti zakonu, nosi na temu posredno krivdo oblast sama z brezobzirnim postopanjem.

Ne da bi v podrobnosti kritikovali te vladne metode, ugotavljamo, da se zakon lahko ščiti tudi na — manj brutalen način.

Misterij nameravanega atentata na ministrskega predsednika Pašića s strani Orjune — razkrit.

Maribor, 1. novembra. Naši javnosti je še dobro v spominu misteriozen glas o nameravanem atentatu na ministrskega predsednika Pašića o priliki voilne borbe, ko je hotel posetiti Ljubljano in Maribor. Pašić je bil že na poti v Slovenijo, obstal pa je naenkrat v Zagrebu ter se vrnil nazaj v Beograd. Vse je strmelo od tega povratka s sredine poti, beograjski in za njimi drugi listi pa so nas čez par dni presenetili z vestjo, da se je Pašić vrnil zato, ker mu je bilo s strani pokrajinske

uprave sporočeno, da pripravlja Orjuna nanj atentat! Javnost je nad tem sporočilom strmela, mi pa smo se smejali tej gorostasni bedastoči, saj nihče od nas niti v Ljubljani, niti v Mariboru, niti kje drugje niti v sanjah ni mislil na kak atentat na starega političnega borca in državnika. Nasprotno, v Ljubljani in v Mariboru se je Orjuna celo pripravljala, da ga ob prihodu pozdravi kot predstavitelja vlade. Mariborska Orjuna je takoj po tej vesti poslala Pašiću brzojavko, kjer je izrazila svoje obžalovanje, da je sploh moglo priti do

tako gorostasnih vesti ter ga prosila, naj pride v Slovenijo, da se prepriča osebno o razpoloženju Orjune napram njegovi osebi. S tem je bila za nas stvar rešena in nihče ni mislil na to, da bi bila oblast dobila res kako tako ali vsaj približno podobno obvestilo ali opozorilo. Pozačili smo vsi na to in bi se gotovo tega tudi več ne spominjali, da ni ta teden slučaj razkril, odkod in kako je prišla na svet ta gorostasna laž in budalost. Nek abnormalen natak Filip Gantar, znan v Mariboru pod imenom »Lipče«, ki se je bil svoječasnno priglasi tudi v Orjuno, je pa pozneje radi osebnih prepričkov z nekim članom izstopil, je bil v torek aretiran radi neklih nemoralnih deliktov ter je pri policiji ponovno zahteval, naj se obnovi preiskava radi nameravanega atentata na Pašića s strani Orjune. Mož, ki je, kakor smo že omenili, abnormalen, se je radi neklih nemoralnih zahtev skregal s svojim prijateljem, bivšim članom Orjune in si, da bi se maščeval nad njim in nad celo Orjuno popolnoma iz golega izmislil, da je Orjuna nekega večera pred nameravnim prihodom Pašića v Slovenijo, imela po nalogu Oblastnega Odbora, v restavraciji »Maribor« posvetovanje, na katerem se je govorilo o atentatu na Pašića ter so se tudi razpravljale podrobnosti ter določile osebe, ki naj atentat izvrše. To je ta človek takoj tudi javil policijskemu komisarijatu in ta je s tem obvestil pokrajinsko upravo v Ljubljani, ki je obvestila dalje Pašića. Iz tega vira so dobili tudi vest beograjski listi in za njimi ostali. Vsi so seveda verjeli tej podli laži abnormalnega individija in tudi policija je, v kolikor smo obveščeni, uvedla tajno nadzordovanje in stavila pod tajno nadzorstvo »atentatorje«. Zasledovanje pa je menda vendar tudi policiji pokazalo, da je bila cela prijava potegnena iz zraka in tako je zadeva zapasla, ostal pa je vendar neprijeten dojem in v Beogradu se v vladnih spisih še vedno blesti famozna označba, da je Orjuna v Sloveniji, osobito pa v Mariboru pripravljala atentat na Pašića, kar vpliva brez dvoma tudi na vzpostavlo mariborske in ptujske Orjune. Pri aretaciji v torek je Gantar ponovno spravil na dnevni red perverzno laž in baje še druge podobne laži. Orjuna bo proti obrekovanju tega individija nastopila sodno pot. Dogodek pa dokazuje, kako je včasih tudi abnormalni individij iz vzrokov osebnega sovraštva v stanu napraviti celo veliko državno afero in povzročiti celo vrsto dogodkov z neljubimi posledicami, posebno če najde pri oblasti tako lahkovorne ljudi, da mu nasedejo. Žalostno, toda resnično!

Mirim

Mlečna čokolada prekaša vse izdelke inozemstva! Poskusite!

MIRIM -- MARIBOR.

Zahtevajte povsod našo domačo
KOLINSKO CIKORIJO
izvrsten pridatek za kavo.

"ITO" zobna pasta sigurno odstranjuje zeleni rob na zobeh.

Pred kongresom.

Naša propaganda in naš tisk.

O propagandi smo v naši »Orjuni« pisali že večkrat, večinoma pa samo mimogrede, ne da bi se podrobno in specijalno bavili s tem zelo važnim vprašanjem. Od kongresa nas loči še mesec dni in zato je treba, da še tekom tega meseca v številkah, ki so nam na razpolago, razmislimo vsa vprašanja, o katerih se bo moralo govoriti na kongresu.

Vsak pokret potrebuje propagando, tako tudi naš. Nobenega novega pojasa se ljudstvo ni oprijelo samo po sebi, pa če je bil ta pojav še tako potreben, vzvišen in čist. Ljudstvo je konservativno in gleda na vsako novo stvar s skopso. Resničnost te ljudske lastnosti je dovolj občutila ravno Orjuna. V življenju jo je poklicala neizprosna potreba, katero so ustvarile neznosne razmere, nastale v naši mladi državi po osvoboditvi, kar smo naglasili tudi že v našem zadnjem članku pod tem naslovom. Njen pojav je značilno odrešenje naroda, domovine, države, pa tudi ljudstva kot takega in vendar se ljudstvo Orjuni ni priključilo v širokih masah, ni stopilo v njene strujne vrste, da bi s svojim sodelovanjem pomagalo do čim hitreje zmage. Zakaj? Zato, ker ni razumelo njenega bistva in njenega poslanstva, ker ni vedelo kam hoče in kaj hoče. Nasprotniki Orjune so dobro izrabili to nerazumevanje in s svojo izgovorjeno in tiskano lažjo naravnost nahujskali nevedno ljudstvo na nas. Zgodilo se je isto kakor pred malo manj ko 2000 leti v Palestini, kjer so veliki duhovni, pismarji in farizeji nahujskali izraelsko ljudstvo proti onemu, ki ga je hotel odrešiti. Krivi pa, da se je tako zgodilo, smo tudi mi sami in to moramo celo v največji meri, in sicer zato, ker nismo polagali dovolj važnosti na potrebo poučiti tudi najširše plasti ljudstva o naših težnjah, načrtih in ciljih. Da, v svojem pregorečem prepričanju, da je ideja Orjune sveta in vzvišena, smo šli celo tako daleč, da se niti sami med seboj nismo nikdar pogovorili popolnoma do konca, kaj hočemo pravzaprav tam na koncu potiti, na katero smo stopili in po kateri korakamo že par let. V različnih krajih so različni naši pristaši različno tolmačili naše poslanstvo in naše cilje. Tudi v naših listih ni bilo v tem oziru enotnosti. Toda to je posebno poglavje, o katerem bomo tudi še govorili podrobneje.

Če bi teh diferenc ne bilo, če bi bili imeli od prvega dne pred seboj jasno izdelan program, ki ne bi bil dopuščal nobenega dvoma in če bi bili s tem programom stopili pred naš jugoslovanski narod ter označili od vasi do vasi, od hiše do hiše, od človeka do človeka naše novo spasonosno vero, potem bi ne bilo v širokih masah one odpornosti proti Orjuni kakor je žalibog danes, ne bilo bi krivega pojmovanja in marsikateri naš današnji nasprotnik, da celo sovražnik, bil bi goreč naš pristaš, navdušen in požrtvovalen delavec. Trditev, ki smo jo čitali nekoč v nekem našem listu, da ideja Orjune ni v stanu okupiti širokih mas naroda, ni pravilna. Ideja Orjune, podana v praktični obliki in razširjena po spretni propagandi združila lahko celo ves narod, brez razlike plemena in vere. Glavna je torej propaganda sama, v propagandi pa je važen način podajanja misli, načrtov in ciljev. Res je, da smo razširili Orjuno po vsej državi, storiili pa smo v tem oziru vendar neprimerno malo od tega, kar bi bili morali storiiti in bi bili tudi lahko storiiti.

Kakšna pa bodi propaganda? To vprašanje odpira široko polje, o katerem bi se dale napisati knjige, omejen prostor v listu pa nas sili, da se omejimo le na glavne momente in spregovorimo tudi o teh samo splošno. Propaganda od osebe do osebe je dandanes še vedno tako važna kakor je bila v tistih časih, ko še ni bilo tiska in časopisov in je tudi najizdatnejša. Vsaka Orjuna mora vzgojiti svoje člane za apostole naše ideje in vsak član se mora zavedati važnosti osebne propagande. Centrala in O. Odbori bi lahko razpisali poseben teden, v katerem bi bila dolžnost vsakega člana, da pridobi vsaj še enega novega. Že

samo s tem bi se število naših vrst podvojilo. Dalje bi morali O. Odbori prirediti od časa do časa propagandne tečaje, na katere bi morala vsaka krajevna Orjuna dotične oblasti poslati vsaj po enega sposobnega člana, ki bi se na teh tečajih izvežbal za agitatorja. V krajih, kjer že obstojajo organizacije, kakor tudi v krajih, kjer se še mislijo ustanoviti, bi se morali prirediti tudi javni shodi, na katerih bi naši najboljši govorniki in ideologi praktično očrtaovali namene in cilje Orjune ter njeno stališče do raznih dnevnih, političnih, gospodarskih in kulturnih ter drugih podobnih vprašanj. V večjih mestih bi se morali večkrat na leto vršiti javni shodi, na katerih bi se očrtavala politična situacija z ozirom na naše namene in cilje. Poleg tega pa bi morali izrabiti tudi vsako priliko za javen nastop. O priliki vsakega važnega ustroja ali zunanjepolitičnega dogodka, o priliki vsakega nasilja nad zaslužjenimi brati, o priliki vsakega narodnega ali državnega praznika, o priliki sploh vsake narodne manifestacije bi morala Orjuna prva prevzeti inicijativo in stopiti na čelo naroda, tako da bi za njeno delavnostjo zaoštrale vse druge organizacije in posebno tudi še stranke. Nikdar ne bi Orjuna smela čakati na poziv drugih organizacij ali strank, ampak bi morala biti vselej ona tista, ki bi pozvala druge na sodelovanje. Važno propagandno sredstvo so dobro zasnovana predavanja ter končno sploh prireditve in zabave. Tudi vsaka najnavadnejša veselica ali zabava je važno propagandno sredstvo. Propagandno sredstvo in tudi celo zelo efektivno so tudi pametno zasnovane in pametno izvedene akcije. Akcije v Celju, Ptuj, na Triglavu so nam v Sloveniji veliko koristile v propagandnem smislu, nasprotno pa so nam nekatere nerodne akcije, ki so bile pa večinoma delo posameznikov, za katere organizacija kot taka ne odgovarja, škodovala v prav istem propagandnem smislu, ker jih je javnost, čeprav po krivem, smatrala za delo Orjune kot take. V bodoče se smejo torej izvesti samo take akcije, ki bodo delo celokupnosti, dobro premišljene, dobro zasnovane ter pametno in trezno izvedene.

Zelo važno je poglavje o propagandi potom tiska. Tisk je danes velesila. Lepaki in letaki, brošure in časopisi pridejo lahko v vsako, tudi najbolj zapuščenno gorsko vas, pridejo lahko v vsako hišo, v roke vsakega človeka, ki zna čitati. Izdajati bi bilo treba po celi državi propagandne lepake in letake, posebno pa popularno pisane brošure, v katerih bi bilo na lahko pojmljiv način opisano vse kdo smo in kaj hočemo. Take propagandne brošure, ki bi seveda morale biti majhne in cenene, bi lahko donasale tudi denarno korist. Tega smo doslej med našimi propagandnimi sredstvi najbolj pogrešali. Največja propagandna moč je gotovo časopisje. Orjuna je imela doslej že 9 listov, in sicer najprej »Pobedo« v Splitu, kateri so se pridružili še »Vidovdan« — Novi Sad, »Princip« — Subotica, »Predstraža« — Vršec, »Budućnost« — Osijek, »Soča« — Šibenik in »Orjuna« — Ljubljana ter pozneje še »Zagrebačka Orjuna« — Zagreb in »Šumadijska Orjuna« — Kragujevac. Vseled nespretnega vodstva pa so »Princip«, »Predstraža«, »Budućnost« in »Zagrebačka Orjuna« prenehali izhajati. Le »Zagrebačka Orjuna« je zopet vstala in bo sedaj menda, vsaj tako obljubila, zopet redno izhajala. Danes imamo torej še 6 listov, ki so razen »Soče«, ki izhaja polmesečno in »Vidovdana«, ki izhaja dvakrat, oziroma trikrat na teden, vsi tedniški. Nekateri teh listov so dobro urejeni, drugi pa zopet slabše. Največja njihova napaka pa je, da ne pišejo enotno — posledica nejasnosti programa in pomanjkanja idejnega vodstva iz centrale. V bodoče se mora to popraviti. Listi se morajo dobro fundirati in se morajo poleg teh osnovani še novi, vsaj en centralni organ v Beogradu, ki mora biti dnevnik, tednik v Skoplju, tednik v Sarajevu, tednik v Cetinjah ter tednik v Mariboru. Pozneje bo

treba skrbeti za to, da se naša dva lista v Zagrebu in Ljubljani razvijeta v dnevna lista. Vse to časopisje pa mora stati pod neprestano kontrolo centralnega tajništva v Beogradu. Pri centralnem organu, dnevniku v Beogradu, ki naj bi po možnosti nosil naslov »Jugoslavija«, naj bi se osnoval poseben tiskovni biro našega pokreta, ki bi dajal poročila, vesti in instrukcije vsemu našemu časopisju. Smer centralnega organa bi moralo biti merodajna za vse ostale naše organe.

Pri razširjanju tega našega časopisja bi morale sodelovati vse organizacije in v teh vse članstvo. Naročnina naj bi se ne pobirala ali iztirjevala potom uprave, ampak indirektno potom organizacije. To pa seveda samo tam, kjer obstojajo že organizacije ali vsaj poverjenišva. Dolžnost vsakega člana mora biti, da bo naročal v prvi vrsti naše liste ali pa samo naše liste in le če mu razmere dopuščajo tudi druge. Zato pa morajo ti listi nuditi tudi stalen in reden pregled vseh političnih, dnevnih, gospodarskih, kulturnih in drugih dogodkov. O strogo idejnih stvareh pokreta smejo pisati le toliko, kolikor je neobhodno potrebno, nikakor pa ne smejo biti urejani tako, da bi pisali samo ali pretežno o pokretu. Časopisje mora biti pisano dostojno. Dolžnost vseh organizacij in članstva pa mora biti tudi, da skrbijo za razširjenje listov tudi v krogih izven pokreta ter da skrbijo za inserate, ki igrajo pri vzdrževanju časopisja dandanes zelo važno vlogo. Za strogo idejne razprave se mora čimprej osnovati mesečna ali polmesečna revija, ki bo kazala pota vsem organizacijam in pri kateri bodo sodelovali vsi ideologi našega pokreta širom države in izven nje.

Cui prodest?

Naš bivši član g. Ljubo D. Jurković je posvetil našemu pokretu v »Jutranjih Novostih« z dne 31. pr. m. zopet dolg članek, kjer iznaša razna sumničenja o Orjuni. Kjer ji podtika razne nečedne zadeve, kakor bi to mogel samo človek, ki je naš nemišljivi sovražnik od samega začetka našega pokreta in ne človek, ki ga štejemo med začetnike našega gibanja.

Meritorno smo g. Jurkoviću že odgovorili. Nobeno zavijanje in cepčenje dlake tu ne pomaga ničesar in končujemo s tem vsako polemiko z njim definitivno in nepreklicno.

Predno pa se lotimo g. Jurkovića, ki ima na razpolago vse stolpce »Jutranjih Novosti« za svoje članke in poetične prigodnice, v »Zrnih«, stavljamo na vso javnost sledeča vprašanja:

Kaj misli poštena javnost o človeku, ki je bil navdušen pristaš pokreta, po svojem izstopu, pa blati pokret na vse mogoče načine?

Kaj misli poštena javnost o človeku, ki iznaša stvari »izza kulis« organizacije, celo ako so neresnične?

Kaj misli poštena javnost o človeku, ki s proselitiskim fanatizmom preklinja vse, kar mu je bilo dosega svet?

Kaj misli poštena javnost o človeku, ki desavuiru svojo mlado preteklost na tako brezobziren in maloumen način, kakor je desavuiral prijatelja z objavo pisma, kljub izrecni prošnji, da se naj pismo ne objavi?

Tem vprašanjem na javnost dodajamo še prijateljski nasvet gosp. Jurkoviću, naj bo pri ustvarjanju svojega renomeja previdnejši, kajti s takimi manirami, ki dišijo samo izdajalce, renegate in proselite, si reputacije ne bo pridobil. Ravnotako smo mnenja, da baš sedanja njegova družba ni taka, da bi mogla koristiti mlademu človeku, ki stremi na vzgor. V tej novi družbi bo moral napadati g. Stefanovića in javnost si bo lahko stvarila na dani ležečo paralelo: Stefanović in slovenska radikalija, Jurković in Orjuna. Početje enega in drugega je do pličice enako.

S tem smo končali zadevo Jurković, glede njegove gonje pa mu stavimo naslovno vprašanje, da ga premisli ter odgovori nanj po svoji najboljši vesti.

O. O. Orjuna za Slovenijo.

Pokret.

Izjava.

Upravni odbor mestne Orjune v Mariboru izjavlja, da med njim in med Oblastnim Odborom Orjune v Ljubljani ne obstoje nikake difference in da je s tem odborom popolnoma solidaren.

Odločno zavrača vsak poskus razdora v organizaciji in je po temeljiti raziskavi zadobil trdno prepričanje, da stoji O. O. čist in nadstranarski.

Maribor, dne 1. nov. 1923.

R. Rehar, predsednik,
dr. J. Stefančič, podpred.
dr. K. Cazačura, tajnik,
R. Kenda,
A. Doležal,
J. Škerjanc,
dr. M. Šnuderl,
J. Marčan,
Sl. Reja.

Hrastnik. Mesto ustanovnega občnega zbora, ki je bil odpovedan, se je vršil 28. t. m. v gostilni pri Rošu sestanek naših članov. Tega sestanka se je udeležila tudi v lepem številu trboveljska akcijska četa. Odločeno je, da se vrši ustanovni zbor čez en mesec, do tedaj pa prevzame vodstvo hrastniških članov predsednik trboveljske Orjune brat Kukenberg kot komisar, ki bode pripravljen tudi ustanovno zborovanje.

POZIV VSEM ČLANOM.

Oblastni odbor je naložil vsem članom izredni davek, ker se nahaja organizacija v obupnem gmoitem položaju. Člani se morajo zavedati, da je naša organizacija popolnoma samostojna in nima niti od strank niti od vlade nikake podpore. Edini viri dohodkov so članarine, oglasi v »Orjuni« in pa prostovoljni prispevki. Podpisani odbor opozarja, da se tem zadnjim ne polaga dovolj pažnje s strani članstva. Vseled tega pozivamo vse člane, da ob vsaki priliki zbirajo dobrovoljne prispevke za Orjuno in nam nabrane vsote nemudoma dopošljejo. Zahteve, ki se stavijo na našo organizacijo, so velike, ona dnevno narašča, množijo se pa tudi izdatki. Treba bode z gospodarskimi podjetji najti novih virov. Dokler se pa to ne izvrši, apeliramo na požrtvovalnost članstva, da nam z gmoitimi prispevki pomaga ohraniti organizacijo na višku.

Oblastni odbor.

VSEM MESTNIM ODBOROM!

Po zaključku centralnega odbora Or-Ju-Na v Splitu od 1. oktobra t. l. se vrši kongres vseh Orjuna, dne 1. decembra, t. j. na dan našega ujedinenja in odkritje spominske plošče Splitčanom, padlim za svobodo in veličino Jugoslavije.

Vse, finančno boljše situirane organizacije prosimo, da pošljejo na ta kongres svoje delegate. Ako pa tega ne morejo, naj pošljejo najkasneje do 15. novembra oblastnemu odboru sledeče pooblastilo:

Št.
Mestni odbor Or-Ju-Na v

Pooblastilo.

Na podlagi § 33. Statuta, pooblašča mestni odbor Or-Ju-Na v brata, da ga polnopravno zastopa na kongresu vseh Or-Ju-Na v Splitu, sklicanem 1. decembra 1923. — Zdravo!

Organizacije, ki se ne morejo udeležiti kongresa opozarjamo, da nam vpošljejo svoja pooblastila, ki jih izpolni oblastni odbor na imena svojih delegatov.

Zdravo!

Oblastni odbor Or-Ju-Na, Ljubljana.

Laško. Mestni odbor je na svoji seji od 25. oktobra 1923 sklenil, da se izključi iz naše organizacije gospod Geisselreiter Karel, teh. ravnatelj pivovarne, ker je njegovo vedenje nasprotno našim pravilom in programu. Mestni odbor.

Laško. Dne 20. oktobra t. l. se je vršil izredni občni zbor. Udeležba je bila še precej povoljna, ter priča, da se udeleženci pravi Orjunaši, ki se zavedajo tako velikega pokreta. Vsekakor se vidi, da ima novi odbor v bodoče mnogo posla.

Laško. V nedeljo, dne 28. t. m. je tudi Laško manifestiralo proti italijanskim nasiljem. Odbor Orjune je razposlal poziv na vse trgovce in

gostilničarje, da v znak protesta zapre svoje lokale za eno uro, ter na ta način manifestirajo za brate onkraj meje.

Že zgodaj zjutraj je bilo videti skoro do tal se dotikajočo žalno zastavo iz znane narodne hiše Elsbacherjeve. Tudi drugi so se odzvali in razobesili žalne zastave.

Akcijonaši so v soboto zvečer razobesili lepak z žalnim robom in smrtno glavo, ter z napisom »Barbari Italijani!«. Mnogi so se že zvečer zbrali pred lepakom ter pridno razmotrivali usodo naših bratov Primorcev.

V nedeljo ob 10½. so se zaprle vse trgovine in gostilne, ter je Laško izgledalo res v žalnem sočutju. Akcijonaši so pridno patrolirali po trgu.

Zahvaliti se moramo vsem trgovcem in gostilničarjem, da so se odzvali našemu pozivu, ter na tihiem v srcih podžgali iskre čuta za naše brate.

Žal je samo, da se govorice o protestnem shodu niso uresničile, kar tudi ne gre v hvalo tržanom.

Akcijonaši.

Občni zbor mestne Orjune Ljubljana, sklican prvotno na dan 3. t. m. je vsled nastalih zaprek začasno preložen. Vršil se bo pa v najkrajšem času in ponovno pozivljemo člane, da poravnajo zastalo članarino in dvignejo izkaznice.

Orjuna Ljubljana.

Delavci Orjunaši! Vsem našim bratom-delavcem, ki nas vprašujejo, kaj je z osnovanjem sindikalne sekcije, sporočamo, da je to stvar prevzel v svoje roke O. O., ki bo na kongresu vseh Orjuna dne 1. decembra predložil tozadevna pravila v odobritev. Zato prosimo, da se vzame za sedaj to na znanje. Po končanih predpripravih bomo natančneje poročali.

Častni član splitske Orjune je postal brat inž. Miloš Radojlović, predsednik beogradskega O. O., ki je kumoval praporu splitske Orjune.

Na novo službeno mesto v Beograd je odšel brat Miha Čop, predsednik Orjuna na Rakeku. Kakor smo svoječasnno že poročali, je brat Čop zajedno z večimi drugimi cariniki-Orjunaši postal žrtve zakulisnih intrig, ki iz Ljubljane delajo v Beogradu »štimgo« proti nacionalističnemu pokretu. Kakor težko pogrešamo agilen brata Miho v Sloveniji, nas tolaži zavest, da bo povsod prvoboritelj jugoslovanske državne misli, za katero se je boril v balkanski vojni proti Turkom. Da bo on prvi, ki bo v danem trenutku prekoračil provizorno mejo pri Rakeku s puško in bombo — o tem pa naj bodo prepričani tudi vsi njegovi prijatelji. In če ga prestavijo tudi na konec sveta.

Nove Orjune. Pretekli teden so bile na novo ustanovljene Orjune v Gradskem v Macedoniji. Nadalje v vaseh Grahovac in Vrljane. V Vojvodini so osnovali Orjuno v Kovilju i Titelu. Snujejo se pa še mnoge druge.

Orjuna na proslavi prestolonaslednikovega krsta. Beogradska Orjuna je tudi sodelovala pri proslavi prestolonaslednikovega krsta dne 20. pr. m. Posebno lepa je bila povorka z bakljado. O tem nam priča sledeče poročilo:

Zvečer ob 19. uri je krenila bakljada od osnovne šole pri Saborni cerkvi po Knez Mihajlovi ulici, Tezrežijah, ulici kralja Milana do Slavije. Zastopane so bile vse korporacije in nebroj občinstva. Nj. Vel. kralj se je pokazal na oknu zahvaljujoč se občinstvu, ki je neprestano klicalo kralju in kraljevski rodbini. Impozantna je bila povorka organizacije jugoslovanskih nacionalistov, ki ji je kralj odzdravil na vzklitke: Živel jugoslovanski kralj! Živela nedeljva otadžbina.

Orjunaši v četniški akciji v Starl Srbiji. Neprestani napadi makedonskih razbojnikov na naše ljudstvo v južnih delih države so prisilili naše četnike, da so započeli akcijo, ki se ji je prostovoljno pridružilo tudi precejšnje število naših članov, posebno iz Vojvodine.

Kakor javlja novosadski »Vidovdan«, je eden naših članov iz Vojvodine, brat Gavro Rakić, predsednik Orjune Palanka, ki se nahaja v le-

Pooblaščen dobavitelj vseh uniformskih potrebščin Or. Ju. Na.

PETER CAPUDER, LJUBLJANA

Vidovdanska cesta štev. 2.

Zahtevajte brezplačen cenik, navodila za mero in plačilne pogoje.

tečem odredu, pisal novosadskemu oblastnemu odboru iz Kavadaroca. V njegovi četi je še osem Orjunašev. Četa je v neposredni bližini grške meje. Brat. Sv. Šarić, vodnik Orjuna Vršac, se nahaja v bližini Debra na albanski meji. Tudi v njegovi četi je mnogo Orjunašev, ki pošiljajo domov pozdrave tovarišem.

Orjuna za zatiranje. Ko je pred nekaj časa vodil »Savez Jug. Pomoraca« oster boj proti svojim delodajalcem, je zatiranim prihlitel v prvi vrsti na pomoč Orjuna. »Glas Pomoraca« je prinesel ob priliki zaključka stavke v zahvalo za pomoč, članek, v katerem piše med drugim: »Zdravo Orjuno! V borbi, katero so pomorci kot delavni razred vodili za pobočje svoje eksistence in za svoje človečanske pravice proti združenim pomorskim kapitalistom, je Orjuna takoj sprevidela, kateri stranki mora ona prožiti svojo organizirano moč — slabejšemu, eksploativnemu našemu pomorcu... Pomorci so veseli, da so v svoji borbi našli na svoji strani »Orjuna« in jej ob tej priliki izražajo posebno priznanje s pozivom, da se skupno pričeta borba v obrambo našega nacionalnega pomorstva in pravega delavskega pomorskega razreda ne prekine, temveč v isti smeri in duhu krepko nadaljuje. Orjuna, Zdravo! Uprava saveza Jug. Pomoraca.« Tako pišejo od nas oni, ki nas poznajo in to nam je v uteho, kaj pa pišejo moskovski plačniki z Marksovega trga, na ne moči v našem nadalnjem delu za nacijo.

Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna specialna vina v steklenicah trvdke GJURO VALJAK, Maribor, Grajska klet.

POZORI!

Več otroških vozičkov, kolesa z gomo se poceni prodajo že od Din 250.—. Ljubljana, Zvonarska ulica štev. 1.

Dopisi.

Zagorje ob Savi. Z ozirom na zadnja dva članka, ki sta izšla v »Orjuni« in iz katerih bi bilo posneti, da je bila »Orjuna« deležna kakih dobrot s strani rudnika oziroma inženjerja Heutmana, danes izjavljamo, da tukajšnja Mestna Orjuna ni nikdar niti iskala niti prejela ničesar od gori navedenih. V ostalem pa nespornost je bazira samo na neistiniti izpovedi gosp. Simona Koželja! Zdravo! Mestna Orjuna, Zagorje ob Savi. — L. Jerin, predsednik. Vrolich Rudolf, t. č. tajnik.

Čuvajte se goljufa. Udruženje četnika nam javlja, da se potepa po državi neki Mladen B. Jovanović, ki se izdaja za četnika in celo za poverjenika gornj. naslova. Ta človek ni član gornjega naslova, je navaden goljuf in pozivamo vsakogar, da ga izroči policiji.

Baška (Krk). Pogrešno je unišilo u naše glasilu, da se bojkotuje »Kupalište Baška«. Dapače kupalište Baška nije nikada bilo separatistično, več uvek je ispoljivao svoje jugoslovenstvo. Pre i za rata nisu Nijemci in Madžari imali u njemu mesta, jer ih se na sve moguće načine šikaniralo, dok ga ne bi napustili. (Na njemu se danomice vije jugoslo-

venska trobojka, što u ostalim kupalištima nema.)

Radi ovih tih razloga preporuča se kupalište Baška svoj našoj i Čehoslovenskoj javnosti.

Loče. V Ločah se je vršil občni zbor tamošnje požarne brambe, na katerem je bil izvoljen za načelnika zdravnik dr. Lautner, za njegovega namestnika pa upokojen k. u. k. avstrijski hauptman Walland. Vemo, da je bila v rajni Avstriji požarna bramba na bivšem Štajerskem zalega najzagrizenejših nemčurjev, in najboljše sredstvo za ponemčevanje naših ljudi, skrivajoč se pod plaščem skromnega, nadstrankarskega in anacionalnega, doberdelnega društva. Očitno je, da hočejo loški »fajarberkarji« svoj stari program dosledno nadaljevati, zato nam jamčita že imenovana funkcionarja. Lautner, ki je prišel pred tremi leti ponižen, v raztrganih čevljih in ponošeni stari avstrijski vojaški obleki v Loče, si je med tem kupil posestvo in konja; konja menda zato, da bo mogel s svojo »kramo« hitro odriniti, ko nam bo že njegove nadutosti dovolj; kajti iz ponižnega privandranca se je razvil v steber tukajšnjih nemčurjev. Ladislaus Walland, bivši avstrijski aktivni Hauptman, nam je tudi znan kot dober avstrijski patrijot, saj je nekega našega narodnjaka dejanski napadel in se je s tem svojim junaškim činom sam okoli hvalil. Bavi se sedaj z lesno trgovino in dopisuje dosledno v blaženi nemščini.

Mi si bomo loški »fajarber« že dobro zapomnili in ž njim ostalo loško nemčurško sodrgo ter ob pravem času ž njimi obračunali; vemo, da Loče prekaša v nemščutariji samo še »Markt Gonobitz«.

Iz Št. Jurja ob južni žel. Mi smo nemčurji in ostanemo je vpila ter se obenem tolkla po svojih slabih prsih hčerka Franc Kinclnova ob strani svoje matere nad Št. Jurjskimi fanti, ko so le ti prišli v nedeljo zvečer v njeno gostilno, da si poiščejo zadostneje od izgnanega bivšega postajnega načelnika renegata Tascheka, ki se je ta dan mudil v Št. Jurju. Ta gospod je namreč mislil, da je že vse pozabljeno, ko je ob času plebiscita v pismu, ki ga je poslal iz Gradca na nekega tukajšnjega tržana, sramotil in blatil Št. Jurjske fante, med drugim: Bolje je, če si Št. Jurčani peresa (pri tem je mislil Sokole) vtaknejo nekam drugam, kakor pa na čepico.

Cela stvar bi se končala s tem, da bi Taschek preklical žaljivke, da se ni zavzela za tega gospoda cela Franc Kinclnova družina ter psovala Slovence z neolikanci in drugimi imeni.

Vsa čast fantom, da so ohranili mirno kri in niso pometali olikane nemčurje na cesto.

Celjski Orjuni se priporoča, da si nekoliko bližje ogleda to nemčurško gnezdo.

Očividec.

Logatec. Večkrat sem že naletel na pravo kramarsko družbo v »Hotelu Kramer«, ki se najraje pozabavajo z Italijani in se na splošno sramujejo slovenskega jezika. Na 21. okt. je bila zopet zbrana tista druhal skupaj. Ni jim bilo po volji, da smo bili Slovenci navzoči, zaradi tega so se morali odstraniti. Jaz sem pa poslušal njihove mlie italijanske glasove in zraven sem slišal tudi na

gramofon italijanske pesmi. V drugič, če se še enkrat to primeri, napravim pa drugače. Za enkrat mislim da zadostuje — našim gospodom, ki se prištevajo med narodnjake — da so prišli v javnost.

Orjunaš.

Priporoča se terpentinsvo čistilo (krema) za čevlje trvdke »SOČA« v Poljčanah.

Zahtevajte povsod samo »IDES« antracen črnilo katero je v korist »Jugoslovenske Matice«.

Ugodil je vsem zahtevam modernega pisalnega stroja edino le »STOEWER«. Zastopstvo Ljubljana, Selenburgova ulica 6/1.

Perilo, kravate ter razno modno in galanterijsko blago najsolidneje pri JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg štev. 2.

HOČEŠ, NOČEŠ, MORAS

uvideti, da so »PEKATETE« cenejše od drugih testenin, ker se zelo nakuhaajo in se jih manj potrebuje.

Kronika.

Amnestija za vojaške begunce. Z ukazom S. br. 9211 od 21. oktobra 1923. so oproščena in pozabljena vsa kazenska dejanja samovoljnega oddaljenja, begstva in dogovorjenega begstva iz vojske in redovom naše vojske, ki so izvršili dejanja od 8. junija 1922. do 21. oktobra 1923. in so se že ali pa se še bodo vrnili v svojo komando, oziroma se prijavili vojaškim ali civilnim oblastim radi vrnitve v njih komando najdalje do 21. januarja 1924. Zainteresirano občinstvo naj opozori vse begunce, da se najkasneje do 21. januarja 1924. sami prijavijo oblastim, ker je to v njih lastnem interesu.

VZGLEDEN DOMOLJUB.

Iz nemškega lista »Ost und Süd«, ki izhaja kot priloga »Münchener Neueste Nachrichten«, povzemamo sledečo vest:

»Eden naših čitateljev, gosp. Johann Meditz iz Unterdeutschau — Nemške Loke — (Jugoslavija) — nam pošilja 250 Din za uboge Nemce v Porurju. Potrjujemo prejem tega zneska s pristrčno zahvalo! Vivant sequestes!«

Nimamo ničesar zoper karitativno delovanje naših sodržavljanov manjšinske narodnosti, priporočali bi pa vendar čudaškemu Kočevarju, da se v bodoče spomni kakega svojega ožjega rojaka, saj gotovo ne bo tudi na Kočevskem malo ljudi, ki jih je upropastila svetovna vojna, koje iniciatorji so baš Nemci.

Her Meditz, varum den in die ferne švajfen...?

Da se razumemo. Neljubo nam je razkrivati pred narodom njege malike, ali ker »Jutranje Novosti« v svoji številki od nedelje povdarjajo, da bi Orjuna lahko počakala s svojo manifestacijo ponedeljkevega shoda, moramo z resnico na dan. Na sestanku »patentiranih« rodoljubov, katerega so se med drugimi udele-

žili tudi dr. Brejc, notar Hudovernik in dr. Vladimir Ravnihar, predsednik Jugoslovenske Matice in Jugoslovenskega sokolskega saveza, je bil odklonjen predlog, da se k sodelovanju pri skupni manifestaciji vseh narodnih društev, za katero delajo propagando vse politične stranke, povabi tudi organizacija jugoslovenskih nacionalistov.

Ker ni naša navada, da bi se komu usiljevali, smo sklicali v zvezi z Narodno Obrano lastno protestno zborovanje in ljubljanska javnost je pokazala, da zna manifestirati in protestirati tudi brez »patentiranih« predsednikov. Upamo, da bo ta slučaj, katerega smo iznesli izzvanj po »Jutranjih Novostih«, odprl oči članstvu naših narodnih društev in pokazal njih predsednike v pravi luči. Celu pri vprašanjih, ki zadevajo čast vsega naroda brez ozira političnih strank, jim je glavno merilo interes njih politične frakcije, ne pa interes naroda!

Kaki motivi so vodili imenovane gospode pri tem koraku proti organizaciji jugoslovenskih nacionalistov in v koliko so bili ti motivi — upravičeni in poštenj, naj presodi javnost sama. Mi pa vemo, da je marsikateremu neuspehu naših narodno-obrambnih organizacij iskati vzroka v osebah njih predsednikov, ki jim je ležeče edino na časti, v ostalem se pa zadovoljujejo le z vodenjem odborovih sej, — dostikrat pa niti tega ne. Zato nas nasprotstvo ljudi, kot je n. pr. dr. Vladimir Ravnihar, ki je pri vsem svojem mavričnem značaju združil v sebi glorio predstva skoro vseh važnejših narodnih društev, ne morejo niti najmanj boleti. Hočemo pa jasnosti in tega pojasnenja zahtevamo in pričakujemo od odborov prizadetih organizacij, ali pa od njih članstva.

Ker, da bi se pod firmo Jugoslovenske Matice, Ciril - Metodeve družbe ali Sokolskega saveza nastopalo proti organizaciji jugoslovenskih nacionalistov — tega ne bomo trpeli.

Naše idealno stremljenje na nacionalnem polju nam priznava celo klerikalni socialistični tisk, doživeti pa moramo, da nam to odreka — Jugoslovenska Matica in Jugoslovenski sokolski savez v osebi svojega predsednika.

Sokolstvo in Orjuna. Dr. Gavrančič, ki si lahko pripisuje velike zasluge na tem, da je vsled intrasin-

gentnosti gotovih zagrebških političnih krogov došlo do razcepa v jugoslovenskem sokolstvu, bi na vsak način rad skonstruiral nov razdor v sokolskih vrstah. V vestniku zagrebške sokolske župe je priobčil pod gornjim naslovom članek, koncem katerega izjavlja, da bi moral iti sklep odboroze seje še dalje in prepovedati Sokolom članstvo pri Orjuni. Skuša ta svoj, čisto advokatsko-politični zahtevek upravičiti z nekako paralelo med našim in sokolskim programom. Da ne pozna našega programa, mu niti ne zamerimo, ker naša organizacija je slab teren za ambiciozne advokate, ali kar se tiče sokolskega, je ponovno dokazal, da ga ne razume popolnoma nič, ali pa da ga noče razumeti. Sicer je to dejstvo moral že uvideti na raznih sokolskih skupščinah odnosno sejah, vendar mu bomo v eni prihodnjih številki dokazali še enkrat, da je Tyrševo sokolstvo zasnovano za vse slovanske narode in predvsem na nacionalnem programu

Premog
Drva
Oglje

Excelsior - cement
1^a strešna lepenka
najboljši ! // najcenejši !
pri
„Impex“
Ljubljana, Krekov trg št. 10
Telefon 70, 349.

Wrigleyjevi žvečilni gumi bonboni (CHEWING GUM)

Z žvečenjem teh prvovrstnih originalnih ameriških gumijastih bonbonov Wrigley si prihranite mnogo denarja in dosežete sledeče učinke: Pospešuje prebavo. Odstrani želo. Odstrani slab usni duh. Ščiti telo pred utrudljivostjo in zaspanostjo. Varuje zob pred gnilobo in jih obdrži zdrave. Pospešuje slino. Prihrani se alkohol in tobak. — V službi ni dovoljeno kaditi in so torej najboljša nadomestila »WRIGLEYJEVI ŽVEČILNI GUMI BONBONI«.

Dobijo se povsod in pri generalnem zastopstvu:

Drogerija „ADRIJA“
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica štev. 5.

Manufakturna
veletrgovina

Hedžet

& Koritnik

LJUBLJANA

in da ga ni mogoče priprojevati po lokalni modi, kakor shymini čevlji v Zagrebu. Ker je pa to delo prevzel član oblastnega odbora Šlajpah, ki je radi čudnega ponašanja savezne staroste in netaktnega nastopa dr. Gavrančiča odložil mesto člana starejšinstva jugoslovanskega sokolskega saveza, se danes ne spuščamo v podrobnosti.

Ker pa dr. Gavrančič toliko propagira mirno vzgojno delo in se protivi predvsem fizični sili, ki jo mi uveljavljamo v skrajnem slučaju, bi radi vedeli, kako se hoče on samo z izobraževalnim vzgojnim delom zaščititi proti nasilju n. pr. Hanao, ki je dne 24. oktobra v Varaždinu napadla od telovadbe se vračajočo sokolsko dečo in nedolžne otroke pretepla. Mislimo, da bo tudi njemu napočil čas, ko mu bi bila dobrodošla »fizična snaga« Orjune in takrat bo pač uvidel, da gre preko vsakega kulturnega dela stara prislovica: »Okoli za oko!« V splošnem se pa moramo čuditi starejšinstvu saveza, ki se vedno protivi debatam v javnosti o vprašanih, tikajočih se Sokolstva, da ne vrši boljše kontrole nad zagrebškimi sokolskimi krogi, ki ne le v lastnih glasilih, temveč tudi v dnevnikih že od pretrata dalje propagirajo neko »novo« Sokolstvo. Da bi to bilo »model Zagreb«, tega nas varuj Bog!

Mi in vlada. Vse drakonske odredbe radikalne vlade proti nacionalističnemu pokretu se opravičujejo s frazo, da mora »skrbeti za red in ugled zakonov!« Vsem tem frazerjem in tudi onim mirnim ljudem, ki se zgražajo nad vsako ubito šipo,

ključemo v spomin vse ono, kar je pretrpel naš narod od Italijanov. Požgani so bili Narodni domovi, zaprti in uničeni nedolžni ljudje in italijanska vlada ni nikoli iskala krivcev, še manj jih pa kaznovala. Pri Hotederšci je bil zavratno umorjen od italijanskih vojakov naš finančni paznik, a jugoslovanska vlada ni našla niti — besede v protest. Nasprotno, državna policija je celo prepovedala v Ljubljani razstaviti sliko žrtve italijanskih morilcev. Napadi na naše obmejne vojake so se ponavljali, a ko je ostala vlada brezbržna in je Orjuna na Rakeku izdala resen memento, je bil predsednik iste — prestavljen.

In ko je končno v razburjenju nad zadnjim nasilstvom rimske volkulje bila v Ljubljani poškodovana napisna deska »Riunione Adriatica di Sicurtà«, je policija zapirala vse vprek naše člane, ki se jim ni moglo dokazati ničesar drugega, kot da so se udeležili manifestacijskega obhoda. In še več! Dasi uverjena, da ni podan zadostno vzrok za pritvor, jih je držala v zaporu, da bi se ja ne udeležili shoda v ponedeljek zvečer. To je izjavil policijski ravnatelj našemu oblastnemu predsedniku in tudi odvetniku. Da je policija delala po naročilu od zgoraj, to nam priča dekret pokrajinske uprave št. 3757/IV. in gotovo je, da so temu dekretu sledile tudi ustne informacije. Ker za por predsednika mestne Orjune Ljubljana je bil dekretiran še pred njegovim zaslišanjem.

Po takem postopanju naj se nihče ne čudi, če se ne moremo naslanjati na »vladno« pomoč. Z aresti nas ne bodete pridobili!

IZJAVA.

Podpisani Peter Rihtarič prosi za čimprejše priobčenje sledeče izjave s polnim imenom:

Na dopis iz Šoštanja v »Slovenskem gospodarju« z dne 18. oktobra 1923, 44. števil, izjavljam, kar se tiče moje osebe, sledeče:

Z Woschnaggovim avtomobilom sem se peljal službeno ali pa v poklicnem poslovanju, nikdar pa moram v zabavo. Z Woschnaggom pridem večkrat v stike, ker imam pri njem službeno in kot živinozdravnik večkrat opravka. Glede trditve pa, da bi jaz zaprosil Woschnagga za posojilo, s katerim je mogla moja soproga kot kumica ob razviju prapora Orjune v Šoštanju, pokazati svojo darežljivost, izjavljam izrečno, da je to laž in grdo obrekovanje. Pozivam anonimnega dopisnika, da se javi in nastopi dokaz resnice, drugače ga imenujem javno podlega obrekovalca in lažnivca.

Šoštanj, 30. oktobra 1923.

Peter Rihtarič,
živinozdravnik v Šoštanju.

Himen. V ponedeljek 29. t. m. se je poročil naš narodni delavec Vjekoslav Ojurič, brivski mojster v Mariboru z gospodično Jožico Mlakarjevo. Čestitamo!

POZOR! Stara, priznana solidna trgovina z oblekami **J. MAČEK** se je preselila na **Aleksandrovo cesto 12** (hiša Pokojniškega zavoda), kjer prodaja še nadalje po znatno znižanih cenah.

ZRNA.

Ljudje so obsojali tudi demonstracijo samo, pišejo Jutrane Novosti o sobotnem manifestacijskem obhodu Orjune. Kaki ljudje so to, je v javnosti dovolj jasno povedal njih prejšnji glavni tajnik, sprječeval svoje doslednosti si pa dajejo sami s tem, da v istem listu pozivljajo na protestni shod za ponedeljek in zabavljajo čez protestni shod v soboto.

Greben jim raste. V zadnjem času se čutijo naši nemškutarji zelo varne, njihov napuh raste od dne do dne, kar seveda z ozirom na njihovo privilegirano stališče v Beogradu ni čuda. Nemškutarski trgovci in tovarnarji so začeli stavljati na svoja trgov. pisma dvojezične nadpise, da celo za krajevna imena se uporabljajo stare nemške spakdranke, ki jih je svoječasno določil nemški volksrat sporazumno z avstrijsko vlado. Ker je tako izizvalno postopanje smatrati kot grda kršitev naše gostoljubnosti in dobrodušnosti pozivamo člane in somišljenike, da si vsa izizivanja zapomnijo ter po možnosti z dokazili vred dološijo nia statistične sekcije posameznih organizacij.

Ne zabite! Zakonik na podlagi katerega so odpravljene slovenske šole v zasadenem ozemlju je naredil katoliški duhovnik — sedaj Musolinijev minister — Gentile!!

Pomnite da je italijanska roba ravno tako slaba, kakor je slab značaj italijanskega naroda!

EDINO NAŠ POKRET LAHKO OSREČI DOMOVINO!

Sramotni oder.

JADRANSKA ZAVAROVALNA DRUŽBA.

Pod tem vabljenim naslovom se skriva znana fašistovska velezarovalnica »Riunione Adriatica di Sicurtà« v Trstu, ki predstavlja stember italijanske gospodarske rencracije k nam. Znana je družba po svojih velikih darovih raznarodovalnemu društvu »Lega Nazionale«.

Omenjamo tudi, da ta družba mizerno plača svoje uslužbenke. Ti so že 15. maja t. l. vložili prošnjo za povišanje plače, centrala v Trstu pa še do danes ni rešila prošnje. Očividno ima centrala geslo: Ti slovenska para garaj in zbiraj nam bogastvo, zraven pa stradaš in pomni, da ti kruh reže Italijan!

Boj kot temu italijanskemu politiku, ki sesa naše narodno premoženje!

Lepi redovniki. Kakor poročajo časopisi so tukaj lazaristi pobirali v cerkvi podpise, da se ne bi smeli zidati »Sokolski dom« na trgu Tabor. »Ljubi svojega bližnjega,« je rekel Kristus in poglejte dejanja sedanjih njegovih »namestnikov«.

ZAHVALA.

Vrlemu mizarskemu podjetju v Ljubljani, ki nam je pri računu za pisarniško opravo v znesku 2000 dinarjev popustilo 500 Din, iskrena hvala.

Uprava.

Usnjeni papir »KORESKIN«
(nadomestek za voščeni papir).
THE REX CO., Ljubljana.

SLOGRAD

Slovenska gradbena in industrijska d. d.
Tel. inter. 180. Tel. inter. 120.
Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška,
Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod. Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, »silo«-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejšo urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Casopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

Carinsko-Posredniški-Bureau

Podružnice:

Uvoz **GROM** izvoz

Centrala LJUBLJANA Kolodv. ul. 41.

Zagreb, Maribor, Jesenice, Doh. Bistrica, Celovec, Radke.

Proda se časopisni papir

v večji množini. Vprašanja in ponudbe sprejema: Uredništvo »ORJUNA« Učiteljska tiskarna Ljubljana, Franciškanska ulica.

J. Baloh MARIBOR

Grajski trg 3

priporoča v nakup razne toaletne potrebščine, kakor mila, kolinske vode, olja za lase itd.

Nadalje nogavice, košare za potovanja in pleteno pohištvo.

Na drobno! Na debelo!

AUTOMOBILE

kolesa, motorje, pnevmatiko vseh vrst, olje, bencin in druge potrebščine

ima vedno v zalogi

F. Florjancić LJUBLJANA.

MODNA TRGOVINA

A. Šinković NASL. K. SOSS

LJUBLJANA

Mestni trg 19.

CENE ZMERNE!

IVAN JAK IN SIN

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 2

Šivalni stroji elegantna izvršena konstrukcija iz tovarne v Linzu. — Ustanovljena l. 1867.

Pisalni stroji

ADLER in URANIA

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarnih in motorete za prvo kolo:

Dürkopp, Waffensrad — (orožno kolo), Styria.

10letna garancija!

SLAVENSKA BANKA d. d. ZAGREB

Podružnica: LJUBLJANA.

Delniška glavnica Din 50,000.000.— in rezerve preko Din 12,500.000.—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Šabac, Vršac, Wien.

Ekspoziture:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencije:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije:

Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

IVAN ZAKOTNIK

mesni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrižeja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Perna žaga.

Tovarna furnirja.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov, za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora

ter priporoča posebno

1. čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

NASLOV:

Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II.

Lepa namizna

jabolka

prodaja vsako množino in po najnižjih cenah

FRUCTUS, d. z o. z.

Ljubljana, Tabor 2.

Zobna pasta

Aikadont

Ustna voda

Autogaraža

autodelavnica

A. THALER

LJUBLJANA

GLINCE 37.